

Recomandări metodice pentru candidații la studii prin doctorat privind elaborarea referatului științific

Silvia DULSCHI,
doctor în istorie, conferențiar universitar interimar,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

TA form of training highly qualified scientists is the doctoral studies Admission to doctoral studies is realized through a selection among candidates, who have demonstrated deep theoretical knowledge and got the necessary skills for achieving PhD program.

O formă de pregătire a cercetătorilor științifici de calificare superioară o constituie studiile prin doctorat. Admiterea la studii de doctorat se realizează prin selecția, în baza examenelor de concurs, din rândul candidaților a persoanelor care demonstrează cunoștințe teoretice profunde și dispun de competențe necesare pentru realizarea programei de doctorat. Conform **Regulamentului privind organizarea și desfășurarea doctoratului și post-doctoratului**, candidații, care nu dețin publicații la profilul de cercetare științifică la care candidează, sunt obligați să prezinte un referat științific. În scopul respectării principiilor și rigorilor proprii activităților de cercetător și stabilirii criteriilor unice și egale pentru toți candidații, considerăm oportună elaborarea unor cerințe transparente, pentru toți candidații la studii.

Potrivit dicționarului explicativ al limbii române, „referatul științific este o lucrare de dimensiuni mici sau medii care cuprinde studiul unui fenomen sau proces social, economic sau de alta natură, întocmit pe baza unor cercetări bibliografice, a unor studii cazuistice sau experimentale.”

Referatul științific, elaborat de către candidatul la studii va întruni ansamblul

de cerințe de conținut și formă, care vor demonstra existența capacităților de gândire critică a acestuia, originalitatea modului în care autorul este capabil să formuleze o problemă relevantă pentru domeniul științelor administrative, să traseze principalele concepte în domeniu, să identifice date empirice, să formuleze concluzii și recomandări consistente.

Referatul științific le va oferi membrilor comisiei de examinare posibilitatea identificării elementelor fundamentale, care vor sta la baza criteriilor de apreciere a competențelor candidatului. Primul indicator important, în evaluarea candidatului, ține de pregătirea teoretică a acestuia. Un alt element de bază care va demonstra capacitatea candidatului de a valorifica potențialul său teoretic este constituit din competențe metodologice. Dovada competenței de aplicare practică a cunoștințelor teoretice va servi drept indice privind calitățile praxiologice ale candidatului. Competențele privind interpretarea rezultatelor, formularea propunerilor de perfecționare a domeniului abordat vor întregi portretul pretenzentului la profesia de cercetător.

Referatul științific poate fi elaborat la o temă selectată din lista propusă de cate-

dra de specialitate, responsabilă de organizarea și realizarea studiilor de doctorat, sau la o temă formulată de candidatul la studii, având ca subiect o problemă ce ține de domeniul profilului științific ales.

STRUCTURA ȘI CONȚINUTUL REFERATULUI. Structura referatului va include: **titlul, cuprinsul, introducerea, conținutul de fond, concluzii și bibliografia** utilizată.

În **titlul** referatului se vor regăsi obiectul și subiectul studiului. Autorul va identifica o problemă ce ține de domeniul administrației publice, care este relevantă prin trăsăturile sale cantitative și calitative și care va fi abordată din perspectiva unei investigații științifice. De exemplu, „Control obștesc”, „Administrația publică”, „Management eficient.” Cu toate că, s-ar părea, că formulările respective se potrivesc pentru elaborarea unui referat științific, acestea vor fi insuficiente în acest sens. În titlurile propuse se regăsește doar obiectul de cercetare, nu și subiectul său. Obiectul prezintă doar fenomenul social, politic, administrativ, care există real, obiectiv, indiferent de voința și atitudinea față de el a cercetătorului. În formulele propuse fenomenele se prezintă ca ceva static, izolat, amorf.

Pentru ca o investigație științifică să vină cu informații noi privind obiectul de cercetare, avem nevoie de identificarea și a subiectului acesteia. Prin atitudinea autorului față de fenomenul studiat se promovează o viziune, o concepție, o paradigmă asupra obiectului de cercetare. De exemplu, în titlul „Impactul controlului obștesc asupra eficientizării administrației publice” identificăm mai multe fenomene sociale și administrative, care interacționează și care vor fi cercetate de către autor, în scopul identificării legăturilor de cauzalitate între acestea.

Cuprinsul referatului științific este un element indispensabil pentru orice investigație științifică. Importanța cuprinsului este determinată de funcțiile acestuia într-o publicație științifică. Ne vom referi doar la unele dintre acestea. În primul rând,

funcția de proiectare a studiului. Prin întocmirea cuprinsului, autorul schițează un plan de acțiuni pe care le va urma în procesul de elaborare a referatului, pornind de la o structură și succesiune logică a etapelor de investigare și conținutul acestora. O altă funcție a cuprinsului va fi cea de prospectare a studiului, prin stabilirea obiectivelor cercetării, care se regăsesc în denumirea compartimentelor, capitolelor, paragrafelor. O funcție importantă este cea de autoorganizare și mobilizare a cercetătorului, din perspectiva unei mai raționale repartizări a resurselor de timp și a efortului intelectual. Și cea din urmă, dar nu mai puțin importantă este funcția de informare a cititorului privind amplasarea informației în articolul științific.

Cuprinsul va conține numărul de ordine al compartimentelor din conținutul de fond al articolului și al subcompartimentelor (punctelor, subpunctelor), cu indicarea paginii de la care acestea încep. Compartimentele Introducere, Concluzii și Bibliografia nu se numerotează; se indică doar pagina pentru fiecare. Cuprinsul este plasat imediat după foaia de titlu sau la sfârșitul referatului, după concluzii.

În **Introducere** se vor menționa obiectivul general al referatului, importanța și actualitatea problemei cercetate, sursele și metodele de informare și documentare, stadiul la care a ajuns cercetarea în domeniul respectiv, metodele principale de cercetare și rezultatele semnificative obținute.

Conținutul de fond al referatului științific include:

- stadiul actual al cercetărilor din domeniul din care face parte tema abordată;
- metodologia de cercetare folosită pentru realizarea temei;
- dezvoltarea studiului temei abordate.

Stadiul actual al cercetărilor legate de tema abordată este prima subdiviziune a tratării temei și constituie un studiu critic al rezultatelor cercetărilor efectuate și comunicate până la momentul respectiv.

Acesta se întocmește în urma unei cercetări bibliografice, trecând în revistă lucrările studiate, fie în ordinea cronologică, fie în altă ordine adoptată de autor. În urma studierii critice a bibliografiei, autorul va identifica situația privind gradul de cercetare a domeniului sau tematica abordată, modul în care sunt elucidate problemele specifice cuprinse în acestea, cât de clare sunt toate aspectele legate de temă și care sunt problemele care au rămas nestudiate, care nu sunt pe deplin elucidate sau care au fost tratate necorespunzător. Este foarte important acest ultim aspect, deoarece acesta furnizează argumente privind motivele de abordare a temei.

Metodologia folosită pentru realizarea cercetării constituie a doua subdiviziune a tratării temei de cercetare. În această parte a lucrării se descrie modul în care se dezvoltă cercetarea, metodele generale și specifice utilizate. Aceste metode generale de investigare științifică se folosesc separat sau în combinație, în funcție de necesitățile de cercetare a temei abordate.

Dezvoltarea studiului temei este subdiviziunea centrală a tratării, aceasta cuprinzând descrierea modului în care s-au desfășurat cercetările, ce rezultate parțiale și finale s-au obținut, cum sunt acestea în comparație cu ce există în literatura studiată, ce aduce nou tema pe domeniul științific în care se încadrează, ce probleme sau aspecte din natură sau societate rezolvă. Această parte trebuie însoțită de argumente științifice pentru orice afirmație sau ipoteza emisă, punând aceste argumente în contextul datelor existente în literatură în domeniul respectiv.

Indiferent de tema abordată, de metodologia folosită, această parte a lucrării trebuie să cuprindă datele pe care cercetătorul dorește să le comunice mediului științific căruia i se adresează, punând în evidență contribuțiile sale la dezvoltarea cunoașterii în domeniul respectiv, oricât ar fi acestea de modeste. Această parte este

bine să fie însoțită de scheme, tabele, diagrame, care vor sugera și acuratețea cu care a fost abordat studiul și competența științifică a cercetătorului.

Concluziile, opiniile personale referitoare la tema abordată reprezintă o parte foarte importantă a unui referat. Această parte trebuie elaborată concis, clar și punctual.

Bibliografia reprezintă ultima parte a oricărei lucrări științifice și, respectiv, a referatului științific. În această parte se trec în ordine alfabetică numele autorilor, lucrările studiate în faza de documentare și utilizate în elaborarea referatului. În afară de această listă, se folosesc în mod frecvent notele de subsol, care apar în cazurile în care trebuie citate fragmente de text din lucrările studiate pentru a întări sau a clarifica o idee sau pentru a cita un anumit autor într-un context oarecare. În aceste cazuri, în locul unde ar trebui să apară citatul sau numele autorului se pune un asterisc sau dacă vor fi mai multe astfel de referințe, un număr și în subsolul paginii, de obicei, cu alte caractere de scris, se trec citatele respective.

Utilizarea cuvintelor-cheie. Cuvintele-cheie caracterizează cel mai bine procesele abordate în lucrare, metodele folosite în cercetare, rezultatele deosebite obținute. Aceste cuvinte nu trebuie să fie în număr mare, dar suficient pentru atingerea scopului utilizării lor, caracterizarea generală și individualizarea lucrării, fiind, în general, de 3-5 cuvinte. De obicei, acestea se înscriu după titlul referatului.

STRUCTURA REFERATULUI

Foaia de titlu

Cuprinsul

Introducere – 1 pag.

Conținutul de bază – 7-10 pag.

Rezultatele obținute (preconizate a fi obținute) – 1 pag.

Concluzii – 1-2 pag.

Lista bibliografică – 1 pag.

Volumul referatului științific este de 10-15 pagini.

CERINȚE DE TEHNOREDACTARE

Textul va fi scris cu caractere *Times New Roman*, 12 pt, interval – 1,5; dimensiunile foii: A4, 210 x 297 mm; câmpuri: sus – 15 mm, jos – 20 mm, stânga – 20 mm, dreapta – 20 mm; alineat – 10 mm.

Elementele grafice (tabelele și figurile) se vor plasa, nemijlocit, după referința respectivă în text. Toate elementele, obligatoriu, sunt însoțite de denumire și număr de ordine (deasupra tabelului, sub figură),

sursă și, după necesitate, informație suplimentară: note, legendă (sub element).

Referințele bibliografice se plasează în ordine alfabetică (nume, inițiala prenumelui, titlu, editură, an, pagini; textul referințelor bibliografice va fi scris cu caractere *Times New Roman*, 12 pt, alineat la stânga).

În text se vor indica trimiteri bibliografice (de exemplu, [5, pag. 34]).

Referatul științific este susținut oral în fața comisiei de examinare.

Foaie de titlu

Model

Recenzent:
Constantin SOLOMON,
doctor habilitat, profesor universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ
CATEDRA ȘTIINȚE ADMINISTRATIVE

REFERAT ȘTIINȚIFIC

IMPACTUL CONTROLULUI OBȘTESC ASUPRA
EFICIENȚEI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE

Chișinău, 2014

BIBLIOGRAFIE

1. Regulamentul privind organizarea si desfășurarea doctoratului si a postdoctoratului, <<http://www.cnaa.md/normative-acts/normative-acts-cnaa/normative-acts-cnaa-doctoral/phd/>>.
2. Recomandări privind numirea conducătorului de doctorat, aprobarea proiectului de cercetare și a temei tezei de doctorat, elaborarea planului de activitate a doctorandului, <<http://www.cnaa.md/normative-acts/normative-acts-cnaa/normative-acts-cnaa-doctoral/recomandaritema-doctorat/>>.
3. Ghidul privind perfectarea tezelor de doctorat și autoreferatelor, aprobat de Comisia de atestare a CNAA la 23 aprilie 2009, <www.cnaa.md/normative-acts/guide_thesis/>.
4. STAS 12629/1-88 – Descrierea bibliografică a documentelor. Schema generală.
5. Duță A. Elemente de metodologie a cercetării științifice. Editura Universității de Vest, Timișoara, 2008.
6. Ghid de realizare a unui referat. Chișinău, 2013.
7. Referatul științific – modalitate de studiu individual. Chișinău, 2013.

Prezentat: 20 august 2014

E-mail: silvia_moldovan@mail.ru